

### SÈRIE 3

L'examen consta de dues opcions diferenciades, cadascuna amb un text i cinc preguntes sobre el text. Les preguntes de cada opció tenen una estructura molt semblant, però hi ha, òbviament, multitud de maneres correctes de respondre-les. Les pautes que figuren a continuació pretenen unificar al màxim possible la correcció d'exàmens que es presten a solucions molt diferents. Res no pot substituir, però, l'exercici de sentit comú que requereix la decisió del corrector sobre si, i en quin grau, una resposta s'ajusta o no als principis generals que s'enuncien a continuació.

#### **El paper de la precisió, la claredat i la correcció gramatical**

En una prova de filosofia, la precisió, la claredat i la correcció gramatical són òbviament fonamentals. Els correctors hauran d'evitar, però, fer-ne una avaluació autònoma: aquests trets no poden ser avaluats independentment del contingut. Si la resposta no s'adequa en absolut al que es demana, aleshores la claredat, la precisió i la correcció gramatical no hi afegixen cap valor. Això no vol dir que no hagin d'afectar la qualificació. Respecte al grau de precisió: aquest és part intrínseca del contingut que es vol expressar. Respecte a la claredat i la correcció gramatical, el criteri que s'haurà d'utilitzar és que, en la mesura que siguin deficientes, afecten negativament el contingut que de fet s'expressa, i, per això mateix i en aquesta mesura, han d'afectar la qualificació.

#### **Primera pregunta**

##### ***Explicar breument el contingut del text.*** (2 punts)

L'objectiu de la pregunta és detectar el grau de comprensió del text. **La resposta no cal que demostrï que l'alumne coneix els detalls de la filosofia de l'autor.** (Excepte si la manca d'aquest coneixement l'impedeix d'entendre el text). Les restriccions sobre espai (60-100 paraules) són només orientatives per determinar indirectament el tipus de resum que s'espera: ni un breu títol, ni una llarga paràfrasi. **Per tant, si el contingut del resum és equivalent al que es podria fer en 60-100 paraules, no ha de comptar contra l'alumne el fet que no respecti els límits.**

A continuació s'esmenten les idees principals que se suposen en una resposta correcta. Cal tenir en compte, però, que les formes en que s'enuncien i comparen en un petit resum poden ser molt diverses. El seu enunciat pot ser explícit o estar implícit en la redacció de l'alumne. I, per suposat, en cap sentit es pot esperar un desenvolupament detallat de cada idea. És important, però, que l'alumne no es limiti a enunciar idees sinó que mostri una mínima comprensió de l'estructura argumentativa del text.

**Opció A)** En aquest fragment Descartes ofereix un argument a favor del dualisme.

Cal que aquí l'estudiant descriu, d'una forma o altra, aquest argument:

- (i) El cos té parts i és divisible
- (ii) La ment no té parts (les diferents facultats no són parts de la ment)
- (iii) Per tant, la ment no és el mateix que el cos

**Opció B)** Per assolir la màxima puntuació, l'alumne haurà de connectar amb una mínima correcció les dues idees bàsiques següents:

- (i) Una persona en la qual cadascuna de les parts de la seva naturalesa fes allò que li pertoca, i manés la part que ha de manar, actuaria de forma justa.
- (ii) Això confirma el principi sobre en què consisteix la justícia que ja s'havia establert respecte a la ciutat: la ciutat, igual que una persona, és justa si cadascun dels seus components fa allò que li pertoca.

### Segona pregunta

***Explicar el significat de termes o expressions.*** (1 punt)

El que es demana no és donar definicions exactes o precises que hagin de ser vàlides per a qualsevol context d'ús de les expressions, ni tampoc que l'alumne utilitzi un vocabulari tècnic. Cal tenir en compte que, en totes dues opcions, els termes que cal definir no tenen el seu significat ordinari sinó un sentit tècnic que l'alumne ha de saber identificar.. El que l'alumne utilitzi un llenguatge sense cap tecnicisme, si no té incorreccions, no haurà de comptar en contra seu. Quan sigui possible, l'alumne té dret a inferir el significat només de la informació que li proporciona el text. En la mesura en què demostrï la comprensió pertinent, això no pot comptar en contra seu.

#### **Opció (A)**

“ment”: la substància que té per essència el pensar

“coses materials o extenses”: les coses que ocupen espai

#### **Opció (B)**

“justícia”: que cada part, ja sigui de la ciutat o de l'ànima, faci allò que li correspon

“part de la seva naturalesa”: cadascuna de les tres parts o funcions de l'ànima: la part racional, la part irascible i la part apetitiva.

Important: aquestes respostes són sols un exemple de resposta correcta. En cadascun dels casos hi ha moltes altres maneres correctes de respondre.

**Tercera pregunta*****Donar les raons de l'autor a favor d'una tesi.*** (3 punts)

L'enunciat demana referir-se al pensament de l'autor. S'haurà de tenir present, però, que el que es demana no és una exposició general del seu pensament. Només es tindran en compte: les idees que siguin pertinents per a la afirmació que es vol explicar i les raons per les quals aquestes idees expliquen l'afirmació. Un bon examen serà aquell que trobi la justificació i el paper que l'afirmació particular juga en el conjunt del pensament del filòsof. Ara bé: de vegades una exposició general i correcta del seu pensament pot no respondre el que es demana, si no explica com el pensament general de l'autor justifica la tesi particular que és objecte de la pregunta.

**Opció A)** Per a obtenir la màxima puntuació cal que l'estudiant:

- (i) expliqui amb les seves pròpies paraules l'argument per al dualisme que hi ha en el text de l'examen
- (ii) expliqui algun altre argument o consideració que Descartes dona a favor del dualisme. Per exemple, l'altre argument per al dualisme que hi ha abans en la meditació VI:
  - (iia) És possible concebre la ment com distinta del cos
  - (iib) Si dues coses es poden concebre de forma distinta, aleshores podria existir una sense existir l'altra
  - (iic) Per tant, la ment podria existir sense que existís el cos
  - (iid) Per tant, ment i cos no són la mateixa cosa

**Opció B)** La màxima puntuació requeriria referir-se correctament a:

- (i) Esbrinar què fa justa una societat permet establir què és el que fa just un individu
- (ii) Les tres classes de l'estat. La justícia en l'estat consisteix en que la societat s'organitzi segons el principi d'especialització i que cadascuna de les tres classes faci allò que li pertoca, sota la direcció del filòsof.
- (iii) Les tres parts de l'ànima. A partir del que hem dit a (ii), podem establir que la justícia en l'individu consisteix en que cadascuna de les parts de l'ànima faci allò que li correspon, sota la direcció de la part racional.

**Quarta pregunta*****Comparar o relacionar un concepte o idea del text amb un altre.*** (2 punts)

S'ha de tenir en compte:

- a) La identificació adequada i precisa de les dues concepcions que s'han de comparar.
- b) El contrast pertinent dels dos termes de la comparació.

En qualsevol cas: **l'alumne és lliure de triar fer una caracterització de les dues concepcions de manera prèvia i independentment a la comparació, o fer-ne la caracterització implícita en termes de les diferències mútues. També pot escollir fer una caracterització prèvia d'una de les dues concepcions –qualsevol d'elles- i descriure l'altra per contrast.** L'estratègia escollida no pot afectar l'avaluació. Per tant, l'enunciat exacte de la pregunta s'ha d'entendre que no posa restriccions a aquesta llibertat en la resposta.

**Cinquena pregunta*****Consideració raonada de l'estudiant a favor o en contra d'una tesi.*** (2 punts)

S'haurà de valorar només:

(a) el grau de comprensió que es demostrï sobre la tesi a discutir i la coherència de les raons per les quals podria ser versemblant i

(b) la coherència i pertinència de les possibles raons que es puguin donar contra la tesi.

Si l'alumne decideix raonar a favor de la tesi, no cal que insisteixi explícitament en raons contràries: això implica que no es poden avaluar separatament els aspectes (a) i (b). Es pot donar la màxima qualificació, doncs, si una resposta defensa la tesi, tot mencionant coherentment raons que siguin pertinents. D'altra banda, l'acord del corrector amb la tesi defensada no pot tenir-se en compte, ni tampoc el fet que l'alumne ignori fets o arguments històricament importants.

## SÈRIE 1

L'examen consta de dues opcions diferenciades, cadascuna amb un text i cinc preguntes sobre el text. Les preguntes de cada opció tenen una estructura molt semblant, però hi ha, òbviament, multitud de maneres correctes de respondre-les. Les pautes que figuren a continuació pretenen unificar al màxim possible la correcció d'exàmens que es presten a solucions molt diferents. Res no pot substituir, però, l'exercici de sentit comú que requereix la decisió del corrector sobre si, i en quin grau, una resposta s'ajusta o no als principis generals que s'enuncien a continuació.

### **El paper de la precisió, la claredat i la correcció gramatical**

En una prova de filosofia, la precisió, la claredat i la correcció gramatical són òbviament fonamentals. Els correctors hauran d'evitar, però, fer-ne una avaluació autònoma: aquests trets no poden ser avaluats independentment del contingut. Si la resposta no s'adequa en absolut al que es demana, aleshores la claredat, la precisió i la correcció gramatical no hi afegixen cap valor. Això no vol dir que no hagin d'afectar la qualificació. Respecte al grau de precisió: aquest és part intrínseca del contingut que es vol expressar. Respecte a la claredat i la correcció gramatical, el criteri que s'haurà d'utilitzar és que, en la mesura que siguin deficientes, afecten negativament el contingut que de fet s'expressa, i, per això mateix i en aquesta mesura, han d'afectar la qualificació.

### **Primera pregunta**

#### ***Explicar breument el contingut del text.*** (2 punts)

L'objectiu de la pregunta és detectar el grau de comprensió del text. **La resposta no cal que demostrï que l'alumne coneix els detalls de la filosofia de l'autor.** (Excepte si la manca d'aquest coneixement l'impedeix d'entendre el text). Les restriccions sobre espai (50-80 paraules) són només orientatives per determinar indirectament el tipus de resum que s'espera: ni un breu títol, ni una llarga paràfrasi. **Per tant, si el contingut del resum és equivalent al que es podria fer en 50-80 paraules, no ha de comptar contra l'alumne el fet que no respecti els límits.**

A continuació s'esmenten les idees principals que se suposen en una resposta correcta. Cal tenir en compte, però, que les formes en que s'enuncien i comparen en un petit resum poden ser molt diverses. El seu enunciat pot ser explícit o estar implícit en la redacció de l'alumne. I, per suposat, en cap sentit es pot esperar un desenvolupament detallat de cada idea. És important, però, que l'alumne no es limiti a enunciar idees sinó que mostri una mínima comprensió de l'estructura argumentativa del text.

**Opció A)** Per assolir la màxima puntuació, l'alumne haurà de connectar amb una mínima correcció les 2 idees bàsiques següents:

- (i) La distinció entre raó i sentiment (gust).
- (ii) La raó té una funció instrumental en l'explicació/producció de l'acció. És el sentiment o el gust el que ens mou a actuar

**Opció B)** Per assolir la màxima puntuació, l'alumne haurà de connectar amb una mínima correcció les tres idees bàsiques següents:

- (i) Sé que quan faig un ús curós de les meves facultats cognitives no m'erro
- (ii) Això és així perquè Déu no enganya
- (iii) Els errors provenen de quan no es fa un ús prou curós de les nostres capacitats.

### Segona pregunta

**Explicar el significat de termes o expressions.** (1 punt)

El que es demana no és donar definicions exactes o precises que hagin de ser vàlides per a qualsevol context d'ús de les expressions, ni tampoc que l'alumne utilitzi un vocabulari tècnic. Cal tenir en compte que, en totes dues opcions, un dels termes ("freda" en l'opció A, "enteniment" en l'opció B) que cal definir no tenen el seu significat ordinari més habitual sinó un sentit particular que l'alumne ha de saber identificar. El que l'alumne utilitzi un llenguatge sense cap tecnicisme, si no té incorreccions, no haurà de comptar en contra seu. Quan sigui possible, l'alumne té dret a inferir el significat només de la informació que li proporciona el text. En la mesura en què mostri la comprensió pertinent, això no pot comptar en contra seu.

### Tercera pregunta

**Donar les raons de l'autor a favor d'una tesi.** (3 punts)

L'enunciat demana referir-se al pensament de l'autor. En aquest respecte, s'haurà de tenir present que el que es demana no és una exposició general del seu pensament. Només es tindran en compte: les idees que siguin pertinents per a la afirmació que es vol explicar i les raons per les quals aquestes idees expliquen l'afirmació. Un bon examen serà aquell que trobi la justificació i el paper que l'afirmació particular juga en el conjunt del pensament del filòsof. Ara bé: de vegades una exposició general i correcta del seu pensament pot no respondre el que es demana, si no explica com el pensament general de l'autor justifica la tesi particular que és objecte de la pregunta.

**Opció A)** La màxima puntuació requeriria referir-se correctament a:

- (i) La idea humeana que la funció de la raó és descobrir veritats: en aquest sentit de "raó", el descobriment de veritats empíriques i relacions instrumentals és una de les funcions de la raó.
- (ii) La idea humeana que sense un desig (impuls, apetit) no hi ha acció: cap veritat del món ens mou si no tenim un desig, si els fets del món ens resulten indiferents.
- (iii) La idea humeana que, per tant, la raó no pot ser allò que ens mou.
- (iv) La idea humeana que la raó pot tenir només un caràcter instrumental, parasitari, en el raonament pràctic: descobreix els mitjans adequats per als objectius que estan determinats pels nostres impulsos.

**Opció B)** La màxima puntuació requeriria referir-se correctament a:

- (i) Dubte cartesià sobre el món extern. Cogito.
- (ii) Una prova de l'existència de Déu.
- (iii) La bondat divina no és compatible en que estiguem enganyats de forma general fins i tot quan fem un ús curós de les nostres capacitats intel·lectuals.

**Quarta pregunta**

**Comparar o relacionar un concepte o idea del text amb un altre.** (2 punts)

S'ha de tenir en compte:

a) La identificació adequada i precisa dels dos termes (dues concepcions d'un problema o dos conceptes diferents) de la comparació demanada.

b) El contrast pertinent dels dos termes de la comparació que es demana.

En qualsevol cas: **l'alumne és lliure de triar fer una caracterització de les dues concepcions o idees de manera prèvia i independentment a la comparació, o fer-ne la caracterització implícita en termes de les diferències mútues. També pot escollir fer una caracterització prèvia d'una de les dues concepcions –qualsevol d'elles- i descriure l'altra per contrast.** L'estratègia escollida no pot afectar l'avaluació. Per tant, l'enunciat exacte de la pregunta s'ha d'entendre que no posa restriccions a aquesta llibertat en la resposta.

**Cinquena pregunta**

**Consideració raonada de l'estudiant a favor o en contra d'una tesi.** (2 punts)

S'haurà de valorar només:

(a) el grau de comprensió que es demostrï sobre la tesi a discutir i la coherència de les raons per les quals podria ser versemblant i

(b) la coherència i pertinència de les possibles raons que es puguin donar contra la tesi.

Si l'alumne decideix raonar a favor de la tesi, no cal que insisteixi explícitament en raons contràries: això implica que no es poden avaluar separatament els aspectes (a) i (b). Es pot donar la màxima qualificació, doncs, si una resposta defensa la tesi, tot mencionant coherentment raons que siguin pertinents. D'altra banda, l'acord del corrector amb la tesi defensada no pot tenir-se en compte, ni tampoc el fet que l'alumne ignori fets o arguments històricament importants.